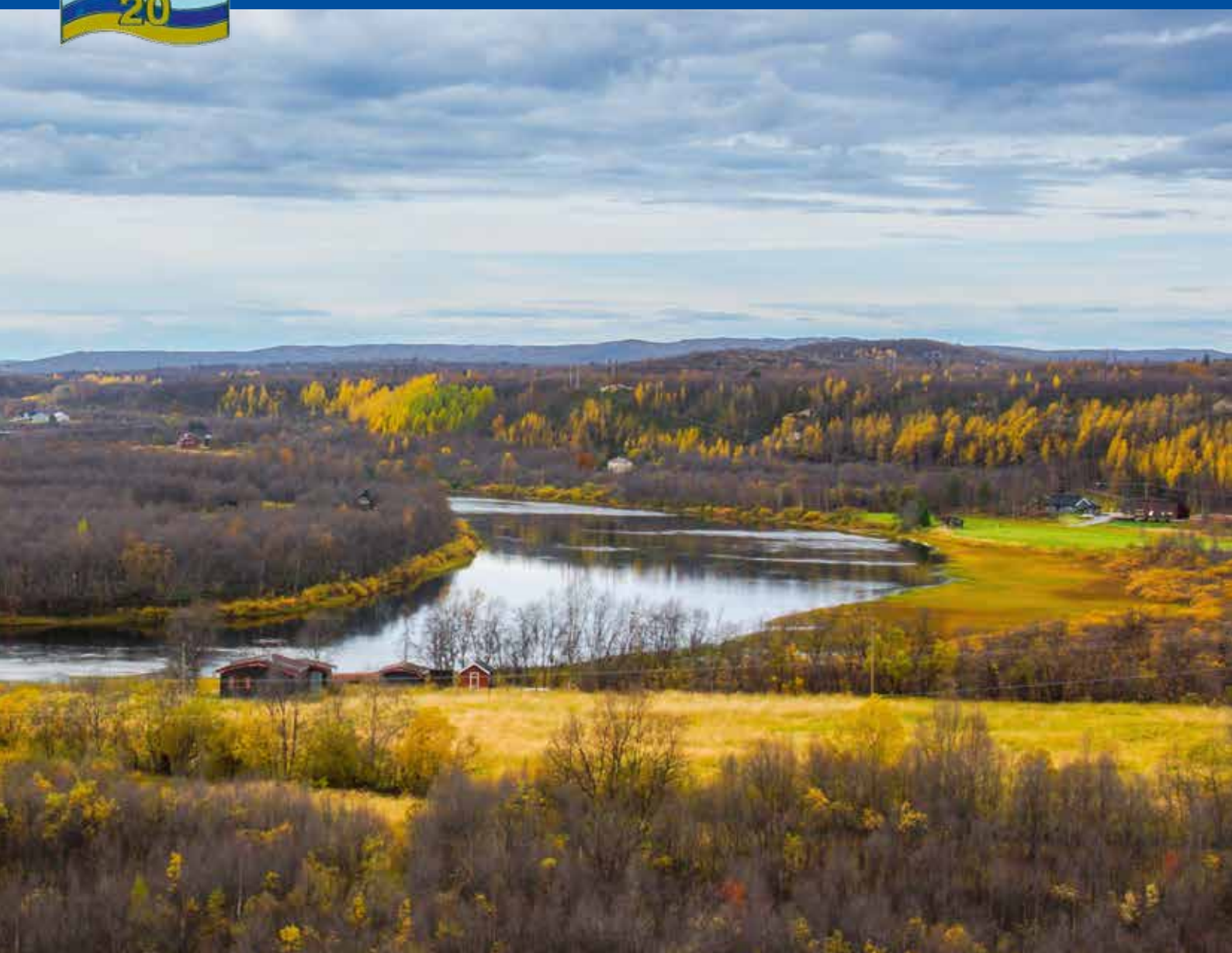

Kyrka över gränser

20 ÅR AV KYRKLIGT SAMARBETE I BARENTSREGIONEN

Ett barn av SKKB

Sidan 3

20 år av vänskap

Sidan 10

Skoltsamernas präst

Sidan 12

SKKB:s jubileumsfirande i Murmansk, september 2016. FOTO: LARS-GUNNAR FRISK

Samarbetskommittén Kristna Kyrkor i Barentsregionen (SKKB)

SKKB bildades i oktober 1996 i Alta, Nordnorge vid en tvärkyrklig konferens på inbjudan och initiativ av Nord-Hålogaland bispedømme. Bildandet av SKKB föregicks av stadigt växande kontakter kors och tvärs inom regionen, särskilt efter 1989 då gränsen till Ryssland åter öppnades. Kontakterna har genom dessa 20 år funnit sin form via samarbetet inom SKKB och är lika viktig nu som när det startade. 20-årsjubileet genomfördes i september 2016 i Murmansk under generöst värdskap av Metropoliten Simon. Som ett ytterligare led i firandet ges denna skrift ut. Artiklarna vill visa något av vad SKKB betytt för samverkan över gränserna, att dela tro och liv i Barentsregionen. Både för individer, kyrkor och samhällen.

SKKB arbetar inom fem prioriterade områden:

1. Kontakt och utbyte
2. Miljöfrågor
3. Diakoni
4. Ursprungsbefolkningar
5. Undervisning och forskning

Viktiga principer i SKKB:s arbete:

- respekt
- vänskap
- öppenhet
- samarbete
- ömsesidighet
- kärlek

Innehåll

Ett barn av SKKB	3	SKKB ge nya idéer.....	18
SKKB:s geografiska område i Barents.....	6	Hjärtans ekumenik.....	19
Folk till folk.....	8	Sound of Barents.....	20
20 år av vänskap.....	10	Helmi och Hilla.....	22
Pilgrim i gränsland.....	14	SKKB är ett fredsarbete.....	23
Vennskapsmenighet.....	15	Murmansk – en hjärtesak.....	24
Skolksamernas präst.....	16	Axplock ur verksamheten.....	26
		Låt oss arbeta vidare.....	28

Nadezjda Bolsjakova och Erik Engberg efter sista jubileumskonserten i Murmansk. FOTO: ULF BOSTRÖM

Ett barn av SKKB

Erik Engberg var tolv år när han för första gången mötte den ryska kulturen och fick smak på att världen var så mycket större än Skellefteå där han växte upp. Lite visste han då att mötet skulle komma att präglade hans livsval. Idag ser han SKKB som ett livsviktigt samarbetsprojekt mellan kyrkor.

Det hela skedde på Munkvikens lägergård i Västerbotten, en plats omgiven av slipade bergshäl-
lar och varma sandstränder vid havet, skapad för återhämtning och gemenskap. Året var 2002 och Luleå stift arrangerade ett läger för ryska barn från Montjegorsk och Murmansk.

– Det var så roligt att träffa barn från en annan kultur. Jag kom ihåg att vi lekte bra även om vi inte pratade samma språk. Sista kvällen var det kulturafton,

vi delade med oss av svensk kultur och de delade med sig av rysk kultur. Det var någonting där som jag fastnade för.

Den unge gossen fick blodad tand och såg noggrant till att inte missa något av de följande årens sommarläger på Munkviken. Mellan lägren lärde han sig mer om rysk kultur, hittade rysk musik som han gillade och pluggade in det ryska alfabetet. Efter fyra år tog lägret tog ett uppehåll några år innan det återkom

Munkvikens lägergård i Luleå stift. FOTO: ROGER MARKLUND

2009 i SKKB:s regi. Erik var självklart med igen, men då som ledare och än mer förberedd. Han hade hunnit börja gymnasiet där han övertalat skolledningen att erbjuda undervisning i ryska.

Språket är nyckeln

Efter lägret 2011 beslutade sig Erik för att börja arbeta som volontär i en kyrka i England. I slutet av året fick han chansen att åka med kyrkan på en resa till Kazakstan.

– Det var första gången jag var till ett land där det talades ryska. Jag var den enda i gruppen som kunde lite ryska, så jag försökte prata så mycket som möjligt. Det var jättehärligt att få träffa lokalbefolkningen och samtala. Språket är en nyckel in i kulturen.

Påföljande år valde han att börja läsa på universitet i England. Valet var enkelt. Han skulle läsa ryska.

– Nu fick jag äntligen fördjupa mig och lära mig ryska på riktigt.

Efter två års studier skulle det tredje studieåret genomföras i Ryssland. Erik valde Petrozavodsk.

– Jag ville åka någonstans där jag vet att man inte är så bra på engelska och jag ville prata så mycket ryska som möjligt.

Det var där i Petrozavodsk som han för första

gången efter Munkviken kom i kontakt med SKKB. Två ungdomar från varje stift i SKKB var inbjudna till en ungdomsträff som var första steget mot ett skapa ett ungdomsnätverk. Erik var en av representanterna för Luleå stift.

– Jag träffade och lärde känna en massa SKKB-folk. Det visade sig att jag varit ledare på Munkviken för

några av SKKB-prästernas barn.

Det var också här han träffade Alexander Volchok, präst i Ingermanlands lutherska kyrka, för första gången. De blev goda vänner och när året i Petrozavodsk var slut, tog han tåget till Murmansk för att hälsa på.

**”Det är i okunskap
som fördomar växer.
När man lär känna
varandra, då
släpper garden”**

– Men jag var bara där någon timme, sedan hoppade jag på bussen till Ivalo tillsammans med de ryska deltagarna till ett barnläger med SKKB:s i Sound of Barents-projektet.

En del i projektet var Barents Boys Choir och Erik följde med kören på turné i egenskap av både ledare och körsångare.

Tjugoårsjubileum

Så där har det fortsatt för Erik. Projekt har hakat i projekt. En resa har lett till en annan. Ett möte har lett till nya uppdrag och sammanhang. Han har fått allt fler vänner i Ryssland och hela tiden känt dragningen åt öster.

– Hemma i Sverige är allt rent och prydligt, men i Ryssland är allt lite vildare, oförutsägbare och mer spännande.

Och naturligtvis ville han vara med och fira jubileumshögtiden med SKKB i Murmansk i september 2016. Här skulle hans ryska komma mer väl till pass än han någonsin anat. En del av firandet bestod i den turnerande ungdomsfestivalen ”Till hela världen sjunger vi om fred”.

Vid öppningsföreställningen i Kolas kulturhus saknades fortfarande tolk. Nadezjda Bolsjakova som var konferencier frågade om inte Erik kunde hoppa in?

– Det är bra om det är en mansröst och en kvinnoröst, sa hon. Nadezjda är en övertygande kvinna, man säger inte nej till henne. Helt plötsligt hade hon bestämt att jag skulle tolka alla konserterna, säger Erik och skrattar.

Ett livsviktigt samarbetsprojekt

För Erik har SKKB varit ett begrepp sedan barnsben. Han ser det som ett livsviktigt samarbetsprojekt mel-

Barnläger i Munkviken 2009. FOTO: MARIA BERGLUND

Erik tolkar under ungdomsfestivalen ”Till hela världen sjunger vi om fred”. FOTO: ULF BOSTRÖM

lan kyrkor. Erik tycker också att man kan använda ordet ekumenik, även om man inte diskuterar de olika kyrkornas inre liv.

– Ekumeniken jobbar alltid i spänningen mellan historia, politik och teologi. Ekumeniken är att för en stund lägga skillnaderna åt sidan och se att vi har mycket gemensamt. Vi har Jesus gemensamt, vi har det gemensamt att vi vill göra gott och vi vill skapa fred och vi vill Murmanskregionen väl. På något sätt tror jag att lära sig något om andras andlighet är en fantastisk viktig sak, för det är i okunskap som fördomar växer. När man lär känna varandra då släpper garden.

Fortfarande är England Eriks bas i livet, men hur länge återstår att se.

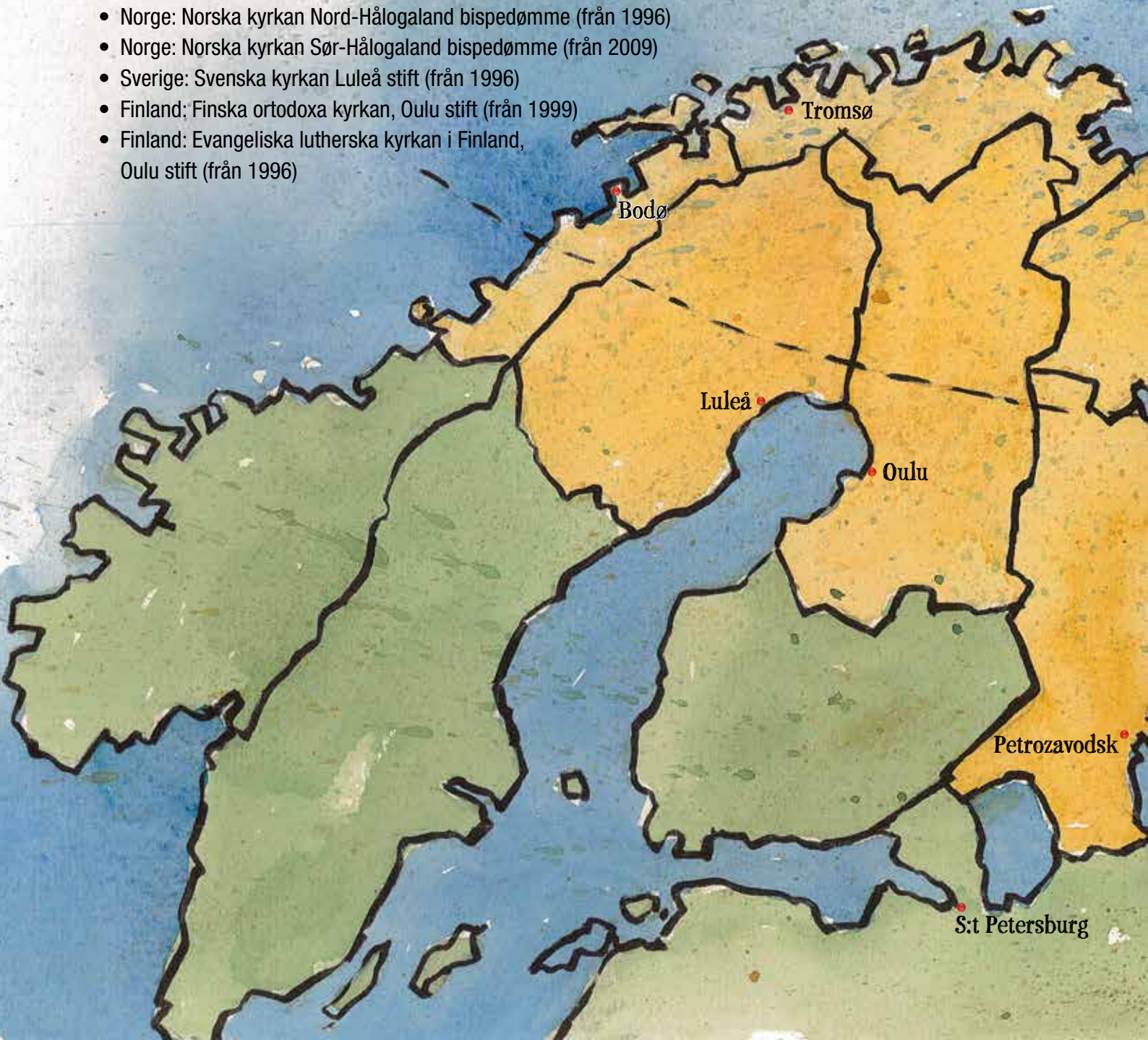
– Jag brukar säga att det drar i mig åt nordöst, om det sedan blir Sverige eller Finland eller Ryssland det får framtiden utvisa.

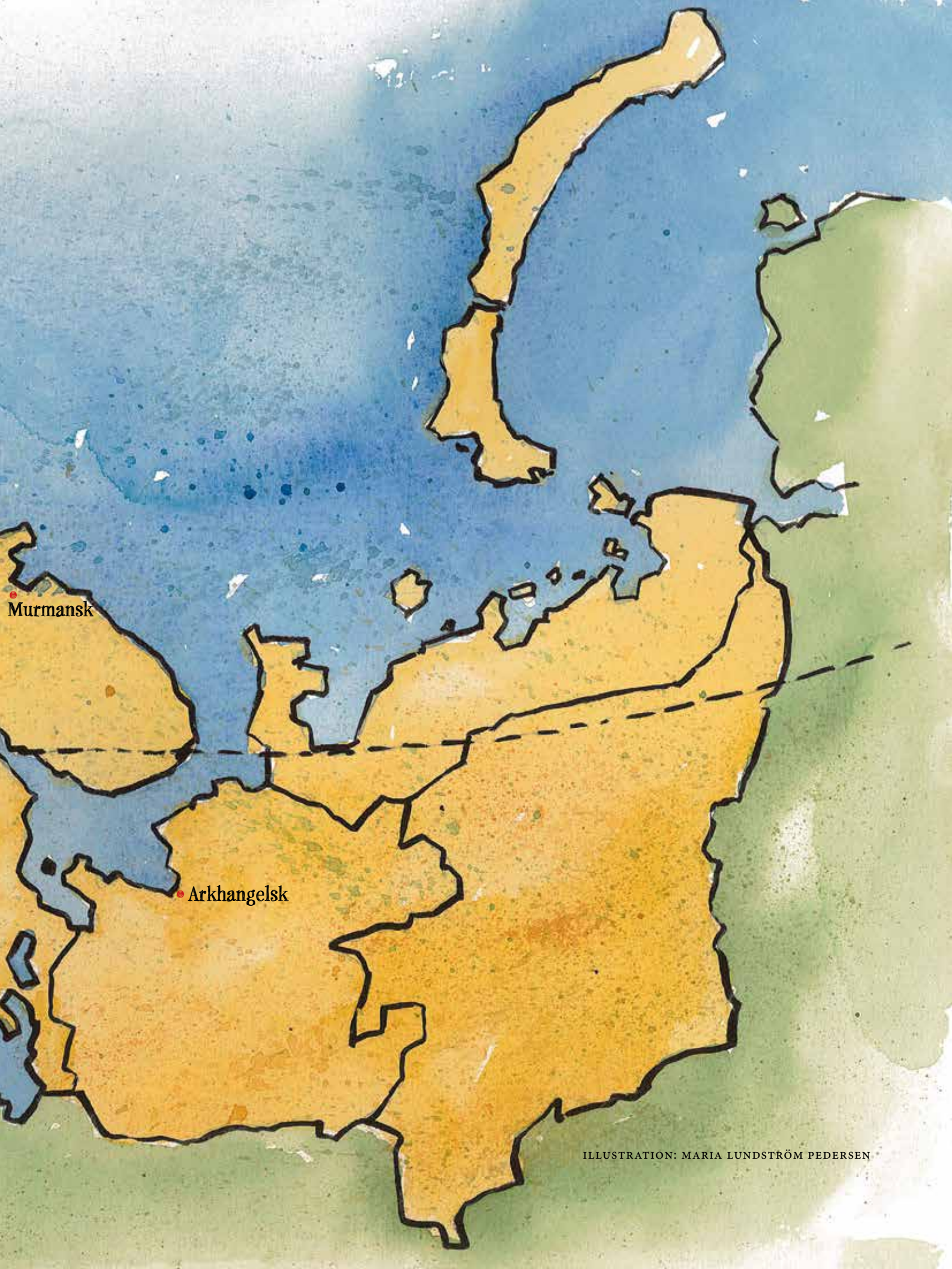

SKKB:s geografiska område i Barents

Nio stift är medlemmar i SKKB:

- Ryssland: Murmansk & Montjegorsk stift av den Ryska ortodoxa kyrkan (från 1996)
- Ryssland: Arkhangelsk & Kholmogory stift av den Ryska ortodoxa kyrkan (från 1996)
- Ryssland: Petrozavodsk & Karelen stift av den Ryska ortodoxa kyrkan (från 1999)
- Ryssland: Ingermanlands lutherska kyrka (från 1999)
- Norge: Norska kyrkan Nord-Hålogaland bispedømme (från 1996)
- Norge: Norska kyrkan Sør-Hålogaland bispedømme (från 2009)
- Sverige: Svenska kyrkan Luleå stift (från 1996)
- Finland: Finska ortodoxa kyrkan, Oulu stift (från 1999)
- Finland: Evangeliska lutherska kyrkan i Finland, Oulu stift (från 1996)

Murmansk

Arkhangelsk

Folk till folk

Den 1 september 2014 gick Per Oskar Kjølaas i pension, efter nästan 40 år som präst i Nord-Hålogaland, varav de sista tretton åren som biskop. Hela livet har han brunnit för de samiska frågorna och han är en av pionjörerna i SKKB.

- Jag tror att SKKB har en framtid och en tydlig mission att vara brobyggare i en tid då andra broar rivs. Trons folk ska vara en motkultur som skapar hopp.

Per Oskar Kjølaas ger ett avslappnat intryck. Han pratar ibland på inandningen och har lätt till ett karaktäristiskt skrockande skratt. De dagar är över då han var en av de drivande krafterna i SKKB.

- Det är skönt att bara sitta bredvid och lyssna och glädja sig över det som sker.

Per Oskar växte upp i Kirkenes, ett stenkast från den ryska gränsen.

- Jag har sett över till Ryssland hela livet, men det var inte förrän gränsen öppnades som jag började resa över.

När han var barn brukade hans föräldrar göra provianteringsresor över till Pechenga på den tiden då området tillhörde Finland.

- Det är tio mil, de reste med ren och bodde på hotell. För mig har Ryssland alltid var ett äventyrsland.

Genom historien har det vävts starka band mellan Ryssland och Nordnorge. Per Oskar berättar om pomorhandeln, där spannmålsprodukter från Ryssland byttes mot fisk från Nordnorge.

- Pomorhandeln betydde mycket för befolkningen i nord.

Pomorererna var duktiga sjöfarare som seglade från Vita havet och Kolahalvön till Nordnorge i över 150 år. Handeln slutade i samband med den ryska revolutionen 1917. Men även under kommunistiden pulserade ett kulturellt utbyte på lågvarv mellan Nordnorge och Ryssland.

- Och det var faktiskt Röda armén som befriade Östfinnmark från naziväldet. Och detta har man aldrig glömt. Det finns ett positiv förhållande mellan Ryssland i Nordnorge, jämfört med söderut i Norge där de mer ser Ryssland som ett hot.

Prästkarriären har utspelat sig huvudsakligen i Nordnorge. Först åtta år som församlingpräst i i Koutokeino, följt av studier i samiska och tio år som samisk bibelöversättare på universitetet i Tromsø. Efter några år som prost i Karasjok blev han vald till biskop i Nord-Hålogaland stift.

- Hjärtat har brunnit för de samiska frågorna och det tog jag med mig in i biskopsämbetet.

Folk till folk

När perestrojkan slog ut i full blom och gränserna öppnade sig så tog församlingen i Kirkenes kontakt med Murmansk och började utveckla en vän-

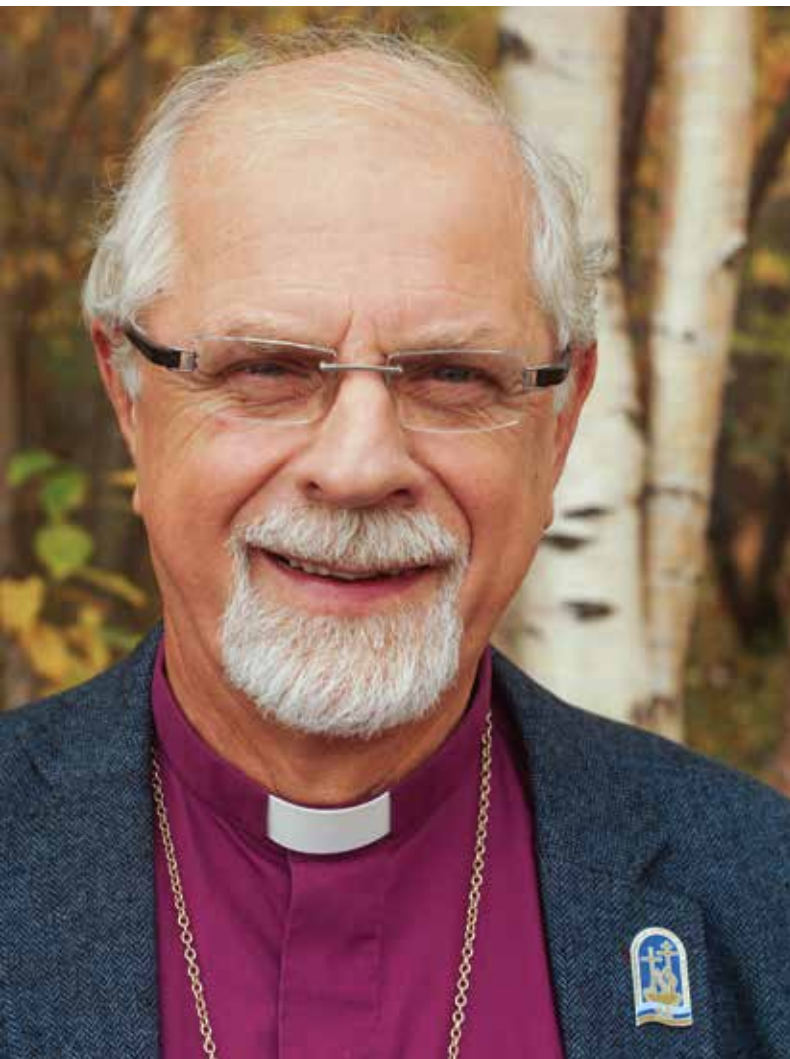
skaforrelation. Fler församlingar i Nord-Hålogaland följde efter och så småningom skapades ett projekt kring arbetet. Från början var det helt och hållet fråga om ett nödhjälpsarbete som också kom att engagera de nordliga stiftet i Sverige och Finland. Samtidigt med kyrkornas engagemang uppstod det en klondykestäm-

ning i Sverige, Norge och Finland. I början av 90-talet var Barents det magiska ordet som öppnade dörrar och gränser. Alla talade om Barentssamarbetet som fick tjänstemän och entreprenörer att åkte skytteltrafik till Murmansk. Alla ville ha en del av kakan.

- Jag reagerade starkt över hur alla kastade sig över projektet som vargar när gränserna öppnades. Det var en imperialistisk tankegång. De tänkte: vad kan vi tjäna på detta? Sådant är inte folk till folk-samarbetet. Där handlar det om att öka vänskap och kontakt och förståelse över gränserna för att skapa fred och försoning.

Idag är klondykestämningen sedan länge över, men SKKB lever.

”Det handlar om att öka vänskap och kontakt och förståelse över gränserna för att skapa fred och försoning”

Per Oskar Kjølås, biskop emeritus, Nord-Hålogaland stift.
FOTO: ULF BOSTRÖM

SKKB

År 1996 kom biskoparna i Nord-Hålogaland, Luleå stift och Oulo stift samman och bildade SKKB tillsammans med biskoparna i Murmansk stift och Arkhangelsk stift. Så småningom kom Sør-Hålogaland stift, Petrozavodsk stift och Ingermanlands evangeliskt-lutherska kyrka också med. Arbetet utvecklades snabbt till att bli en kombination av diakonalt och kyrkligt vänskapsarbete.

SKKBs formella struktur känns igen från kyrkans värld, med verksamhetsberättelser, styrelse och årsmöten. Formen blev utvecklad väldigt tidigt och den som ledde verksamheten den första tiden var Ola Steinholt, biskop i Nord-Hålogaland stift.

– Han hade ett stort förtroende i alla läger. Han var med och utvecklade formerna för samarbetet.

En annan som Per Oskar vill nämna från den första tiden är Inger Aasa Marklund, internationell sekreterare i Luleå stift. Inger dog tragiskt i en trafikolycka 2006 tillsammans med sin dotter Sara.

– Inger var en drivande kraft och det blev ett gapande tomrum när hon dog. Hon hade en väldig respekt hos de ryska biskoparna. Hon var så naturlig och full av iver och det var en stor sorg när hon dog. Vi såg på varandra och sa: vad ska vi göra nu?

Men arbetet har gått vidare i Ingers anda konstaterar Per Oskar.

– Åke Nordlund tog över ordförandeskapet efter Inger i SKKB:s styrelse och gjorde ett väldigt fint jobb.

Idag är SKKB en av några få som har observatörsstatus i det politiska Barentsrådet.

– Samarbetet är unikt. SKKB är faktiskt våra kyrkors enda kontakt med den ryskortodoxa kyrkan.

Biskoparna

Per Oskar förklarar att Ryssland är navet i samarbetet och det hela bygger på att alla biskopar aktivt stöttar verksamheten. Biskoparna turas om att leda råds-mötet, SKKB:s årsmöte.

– Om inte biskoparna stöttar arbetet kommer det att falla samman, särskilt från rysk sida. Det är en väldigt biskopsstyrd kyrka.

Rådsordförandeskapet har rullat runt mellan biskoparna från Sverige, Norge och Finland, och de ryska biskoparna har varit bekväma med det.

Per Oskar är nogna med att understryka att det inte rör sig om ett traditionellt ekumeniskt arbete.

– Detta är inte ett teologiskt forum. Här diskuteras inte läror, det är det andra organ som tar sig an. Folk till folk handlar om människor som möts för att skapa en framtid tillsammans.

Det som sker på gränsen mellan Ryssland, Norge och Finland är så viktigt. Särskilt i tider då Ryssland framställs som det stora hotet.

– Det är en väldigt betänklig utveckling i väst just nu, den västliga pressen framställer Ryssland stereotypiskt, men Ryssland har ju så många sidor.

**”Samarbetet är unikt.
SKKB är faktiskt våra kyrkors
enda kontakt med den
ryskortodoxa kyrkan”**

20 år av vänskap

Metropolit Simon, vice rådsordförande och värd för 20-årsfirandet tillsammans med rådsordförande biskop Hans Stiglund. FOTO: LARS-GUNNAR FRISK

Enare träsk breder ut sig i evigheter utanför bussfönstret. Ett vidsträckt innanhav. Vi susar genom ett höstfärgat Finland, vackert så det gör ont i ögonen. Efterhand har bussen fyllts på. Först en delegation från Luleå stift och ett gäng unga körflickor från Skellefteå. Sedan stiger finska delegater på i Rovaniemi och Ivalo. Sist en grupp skoltsamiska ungdomar i Enare och den finskortodoxe prästen Rauna Pietarinen med sin fru Anneli. Vi är alla på väg mot Murmansk och rådsdagar för SKKB. Själva bussresan blir en bild av vad som är SKKB:s hjärta. Att mötas och inse att vi är på väg mot samma mål. Snart ska vi få träffa de norska och ryska delegaterna, först då blir bilden komplett.

Språken yr runt i bussen, återseenden bekräftas, nya bekantskaper upprättas och gränser korsas. Vi är på väg mot Murmansk för att fira tjugo år av vänskap.

Uppträdande ur slutföreställningen i Murmansk. FOTO: LARS-GUNNAR FRISK

Nedan: Biskop Samuel Salmi, Oulu stift, Metropolit Simon, Murmansks och Montjegorsks stift, biskop Hans Stiglund, Luleå stift, biskop Olav Øygard, Nord-Hålogaland stift samt Gunnar Braathen, prost i Sør-Hålogaland under rådsmötesförhandlingar. FOTO: LARS-GUNNAR FRISK

I foajén till kulturhuset i Montjegorsk.

FOTO: ULF BOSTRÖM

Militären serverar soppa utanför kulturhuset i Kola.

Kildinsamer uppträder i kulturhuset i Kola.

Skoltsamiska ungdomar, en del av den finska ungdomsgruppen.

Kyrkorna i Barents-området firar sitt jubileumsrådsmöte genom att arrangera en stor ungdomskörfestival på Kolahalvön under temat "Till hela världen sjunger vi om fred." Det är i mitten av september 2016 och vi reser vi tillsammans genom Murmansk stift. Utanför bussfönstret rusar björkarnas vita stammar förbi, utlagda som liggande trappsteg mot himlen. Första anhalten är Kola, den äldsta staden i området. Metropolit Simon hälsar alla välkomna i det fullsatta kulturhuset. Körerna från Sverige, Norge och Finland sjunger och vi bjuds vackra danser och sånger av kildinsamer. De samiska inslagen är något som präglar mycket av resan.

– Vi har arbetat målmedvetet med att det samiska ska tydliggöras och det har vi lyckats med, berättar Biskop Per Oskar Kjølaas. Här har det skett en enorm utveckling, metropolit Simon har varit med om att lyfta fram det samiska.

Resan går vidare genom Kolahalvön. Till Montjegorsk, Kandalaksja, Apatity och Murmansk igen. Dagarna flyter samman, programmet är digert.

Mest av allt liknar resan ett ambulerande ungdomsläger med en grupp vuxna fans som följer med till varje konsert och där emellan hålls överläggningar och förhandlingar. Intrycken sköljer över gruppen, den enorma gästfriheten, mottagandet, de fyllda kulturhusen. De ryska värdarna briljerar i gästfrihet och imponerande uppträdanden, färgstarka kläder, dans, sång och intensiv scennärvaro.

– Ryssland är ett fantastiskt kulturfolk, det de gör, det gör de så skickligt, säger biskop Per Oskar Kjølås.

Den norska ungdomskören. FOTO LARS-GUNNAR FRISK

Uppträdande barn i Apatity. FOTO: LARS-GUNNAR FRISK

Gudstjänst i Ingermanländska kyrkan i Murmansk.

FOTO: ULF BOSTRÖM

Dagarna avslutas med en färgsprakande liturgi i

Frälsaren på vatttnet-katedralen och därefter en avslutningskonsert där alla körerna får priser.

För gästerna i väst är dagarna i Murmansk stift ett äventyr, många på resan har varit med i SKKB:s arbete i många år, gamla vänner som lärt känna varandra ge-

Delar av den finska ungdomsgruppen sjunger i Montjegorsk. På gitarr, Tuomo Huusko, kyrkoherde i Enare församling.

FOTO: LARS-GUNNAR FRISK

nom åren. Som allt viktigt samarbete är det en grundsten och förutsättning för SKKBs arbete. Tillit och respekt. De knutna vänskapsbanden är en förutsättning för kontinuiteten.

ULF BOSTRÖM

Liturgi i Frälsaren på vattnets kyrka i Murmansk. FOTO: ULF BOSTRÖM

Kersti Karlsson ger en hälsning vid Pilgrimsseminariet i Haparanda och Tornio. FOTO: ROGER MARKLUND

Pilgrim i gränsland

”P ilgrim i gränsland” var temat för två gränsöverskridande dagar i Haparanda och Tornio i maj 2015. Deltagarna kom från Sverige, Norge, Finland och Ryssland – de länder som är med i Samarbetsrådet för Kristna Kyrkor i Barentsregionen, SKKB. För mig var detta ett nytt sammanhang, och jag kom hem berikad av gemenskapen och nya tankar. Vi besökte en språkskola i Haparanda med finsktalande och svensktalande elever. Redan från första klass får barnen växa upp hand i hand med kompisar från en annan kultur och med ett annat språk. Sådan skulle vår kyrka också vara!

”Att vandra tillsammans över gränser av olika slag. I hjärtat, till fots, i tanke och handling”. Så presenterade representanterna för Vadstena pilgrimscentrum pilgrimstanken. Vi fick också prova på att vandra tillsammans – på den finska sidan – till Alatornio kyrka, som har samma upphovsman som Skellefteå landsförsamlings kyrka. Bara det var en märklig upplevelse, så lika och så olika! Som vi ju är i Guds rike!

Vi fick höra om pilgrimsleden till Santiago de Compostela, om vad vandrigen betyder för dagens människor för själens och kroppens hälsa. Vi fick höra om idén om pilgrimsresor från ortodox synvinkel. Att Ps. 84:6 i deras bibel är översatt med ”Saliga

de som gör heliga resor”. Att det hör till deras identitet att ta del av det heliga. Som ett sakrament, när det synliga möter det osynliga. En pilgrimsresa börjar långt innan man startar vandrigen. Det handlar om en glädjefylld längtan. Pilgrimsdagen börjar med bön. Vi förnyas, förvandlas, den hjälper mig att urskilja och mina sinnen blir öppnade. Också efter resan, den är inte slut när man kommer fram. Ett liv i Kristus är inte vilken resa som helst!

Vandrigen tillsammans erbjuder också möten. När Haparanda församling bjöd på middag vid Kukkolaforsen hamnade jag vid två av de norska gästerna. Den ene höll på med en förteckning över möjliga resmål för norska turister till Sverige. Så jag fick berätta om Bönens trädgård med Frälsarkransen som tema i Martin Lönnebos hemförsamling, Kågedalen. Och vi upptäckte till vår förvåning att vi hade gemensamma bekanta – mina norska grannar från norske Frikirken när jag arbetade i Etiopien, var prestens goda vänner!

Från Vadstena fick vi den heliga Birgittas bön på finska, holländska, engelska, ryska, tyska, franska, spanska och italienska: Herre, visa mig vägen och gör mig villig att vandra den.

KERSTI KARLSSON

Vennskapsmenighet

Tromsøysund menighet har Ishavskatedralen som sin sognekirke, mest kjent som turistmål og konsertkirke i ishavsbyen Tromsø. Nylig feiret vi 50-års jubileum.

Vår vennskapsmenighet er Trefoldighetskirken i Arkhangelsk. Første gang jeg var der, i 1992, var det rett og slett en haug av betongblokker og jernbjelker i et eneste rot. Nå har man ferdigstilt flere kapellrom i bygget, og fra tårnet lyder vakkert klokkespill ut over boligområdet og båttrafikken på elva Dvina.

Vennskap mellom russisk-ortodoks og luthersk menighet med forskjellige oppfatninger og regler.

”Vi tar hverandres hender og setter oss i ring. Vi er en masse søsken oss skiller ingen ting.”

Vennskap mellom mennesker med store ulikheter i språk, politikk, kultur – you name it. Vi finner frem til hverandre likevel, i fellesskapet med den Gud som tok imot oss i dåpen.

Den første gangen vi hadde besøk var i 2003. Sokneprest Aleksej Denisov sammen med Elena Minkina og Vladimir Smirnov stoppet noen dager hos oss på vei til Konferansen av europeiske kirker i Trondheim. Mellomkirkelig Råd tok alle utgifter som konferansens vert.

I alt har vi i fellesskap gjennomført seks besøk ved delegasjoner som menighetene selv har arrangert. Men som enkeltpersoner har mange av oss fått kontakt

begge veier i regi av bispedømmet og SKKB og Arkhangelsk bispedømme sitt diakonale organ Rassvet.

Siste menighetsbesøk var i 2014 da musikkgruppa Ukjent komponist tok et opphold hos oss mens de var på vei til Ungdommens Kulturmonstring på Finnsnes. Grappa er en av de fire musikk/sangkor som er aktive i Trefoldighetskirken menighet.

Det norske Barentssekretariat har vært og er fortsatt en god finansieringskilde og rådgiver for slike reiser gjennom sin folk-til-folk – samarbeid.

TEXT OCH FOTO:
JON BIRKELUND

Menighetsrådets leder Anne Dalheim overrekker gave til biskop Tikhon.

Fader Rauno Pietarinen med fru Anneli Pietarinen. FOTO: ULF BOSTRÖM

Skoltsamernas präst

I Finland finns tretton ortodoxa församlingar. Fader Rauno Pietarinens församling är utan jämförelse den största med en yta som täcker nästan halva Finland.

I Enareområdet där han är verksam finns 450 medlemmar och de flesta av dem är skoltsamer. Fader Rauno har med glädje gått in i arbetet med SKKB.

– Vi har mycket som skiljer oss åt men mer som vi har gemensamt.

Over 300 av fader Raunos församlingmedlemmar är skoltsamer och i Enareområdet där han verkar finns inte mindre än tre ortodoxa kyrkor.

– Jag är huvudsakligen präst för en urbefolkning. De flesta i församlingen är skoltsamer och det är både statens och kyrkans önskan att stödja skoltsamerna för att deras kultur ska överleva.

Skoltsamerna levde tidigare i både Finland och Ryssland. Efter andra världskrigets slut inte bara flyttades gränsen, utan de blev också tvungna att välja om

de skulle bli finska eller ryska medborgare. Efter valet stängdes gränsen och ingen kontakt var möjlig med syskon och släktingar på andra sidan. För de skoltsamer som skulle bli finnar byggdes den lilla byn Sevettijärvi upp. Skoltsamerna har av tradition tillhört den ortodoxa religionen sedan 1500-talet.

Vi pratar en stund om Sevettijärvi och den unika kyrkogården, om de vackra vita ortodoxa korsen och fönsterlavstäckta gravarna. Minst en gång i månaden håller Rouno gudstjänst i Sevettijärvi kyrka. Fader

Raunos fru, Anneli Pietarinen, är kantor i församlingen och har studerat skolsamiska. Själv utför han delar av gudstjänsten på skoltsamiska.

– Och på begravningar, som är väldigt viktiga. Begravningar är ett tillfälle då sörjande behöver få höra sitt modersmål.

Ortodox sedan barnsben

Den ortodoxa gudstjänsten har samma liturgiska struktur oavsett var i världen man är. Den ortodoxa kyrkan har inte heller den koloniala historien att bära på som de andra kyrkorna, påpekar Rauno.

– Min mamma var karelska, så i praktiken var jag ortodox sedan barnsben.

Vägen till präst ledde honom först till prästseminariet i Finland och sedan vidare för studier i New York. Han arbetade sedan för en ortodox internationell ungdomsorganisation i tre år.

– Jag har alltid varit intresserad av internationella frågor.

När han under senare år flyttade till finska Lappland från östra Finland fick han uppdraget att vara med i SKKB i egenskap av den nordligaste ortodoxa prästen i Finland.

– Nu när jag har blivit äldre försöker jag göra färre saker men mer noggrant. Men jag ville ha en internationell dimension kvar.

SKKB

Arbetet med SKKB tog han med glädje över från sin företrädare.

– För jag tror att det ekumeniska samarbetet är väldigt viktigt. Vi ska kommunicera på församlingsnivå mellan ortodoxer och lutheraner. Vi måste visa ömsesidig kärlek på grätrötsnivå, men också på stiftsnivå och på internationell nivå. För vi tror alla på Jesus Kristus vilket betyder att vi ska respektera och älska varandra. Vi har mycket som skiljer oss åt men mer som vi har gemensamt.

Dessutom anser han att det är viktigt att det är flera ortodoxa stift, inte bara från Ryssland, som är aktiva.

Stöd för utbefolkningar

Fader Rauno ser hur SKKB:s arbete utförs på två nivåer: Den ena är den mellan biskoparna, det är viktigt

”Vi har mycket som skiljer oss åt men mer som vi har gemensamt”

att de känner varandra och etablerar den gemensamma grunden. Biskoparna ger välsignelse att fortsätta arbetet. Den andra nivån är det praktiska styrelsearbetet.

– Om du vill ha de ortodoxa kyrkorna inblandade, oavsett om

det gäller den finska eller den ryska så måste biskoparna vara engagerade och välsigna arbetet. Take it or leave it.

Han uppskattar hur bra SKKB fungerar utan någon stor administration. Allt är centrerat runt det operativa arbetet. Här finns ingen anställd sekreterare och utifrån små resurser har SKKB fått mycket gjort.

– Jag värderar mycket högt SKKB:s arbete att hjälpa ryska deltagare att komma till Samiska kyrkogar som är vart fjärde år. I våra prioriteringar ligger att stödja våra ursprungsbefolkningar i Ryssland, Sverige, Norge och Finland.

ULF BOSTRÖM

Ortodoxa kyrkogården i Sevettijärvi. FOTO: ULF BOSTRÖM

SKKB ger nya idéer

Metropolit Simon, biskop över Murmansk och Montjegersk stift, är en av pionjärerna i SKKB. Han har svarat på några viktiga frågor om SKKB och framtiden.

Vad har SKKB-samarbetet betytt för er?

Vi är alltid begränsade i vårt samhälle och vår kyrka och genom att möta andra och göra saker tillsammans så minskas den begränsningen och vi möter nya intryck. Då får vi ännu fler möjligheter att kunna verka hemma, vi får ytterligare kraft att lösa problem. Och det handlar inte bara om andlighet utan även samhällsproblem och sociala problem. Man får helt enkelt nya idéer.

Vad har ni för visioner om framtiden för SKKB?

Vår inriktning har vi nog redan fastställt. Jag ser samarbetet i rådsmötet som en bas där vi kan diskutera och ta avstamp för olika aktiviteter. Jag tror att vi hela tiden kommer att ha olika inriktningar i olika situationer. Det handlar alltid om vad folk har för be-

hov. Det är behoven som kommer att ge oss framtidsinriktningen. Vi måste alltid fråga oss: vad är behoven för vårt samhälle? När rådet grundades sa den förste ordföranden biskop Ola Steinholt att för att det ska bli något av det här samarbetet så är det viktigt att vi är ärliga och öppna med varandra. Om vårt arbete bara varit en formalitet, ett intresse för en liten grupp människor så hade vi aldrig kunnat hålla på så här länge. Då hade det slagits sönder för många år sedan. Och vi kan se att det är en ny generation som tagit över nu. I grundargenerationen är vi bara några få som är kvar. Våra efterträdare i olika länder har tagit upp idéerna och utvecklat dem och rådet fortsätter att arbeta. Det tror jag är vår hemlighet som gör att vi kan se framtiden an med tillförsikt.

Vad är det viktigaste att satsa på inför framtiden?

Vad vi ska satsa på i framtiden beror helt på vilka behov som människor har. Vi måste vara flexibla och inse att det vi prioriterar ett år, det kan ändra sig till nästa år.

Metropolit Simon.
FOTO: ULF BOSTRÖM

Biskop Samuel Salmi. FOTO: EVELIINA MUSTONEN

Uleåborgs lutherska stifts biskop Samuel Salmi var redan innan biskopsvigningen 2001 känd som aktiv i ekumenik. Han har deltagit i Samarbetskommittén för Kristna Kyrkor i Barentsregionens verksamhet (SKKB) större delen av dess verksamhetstid.

För Uleåborg stift har medverkan i SKKB öppnat fönstret mot norr till en kristen gemenskap som överskrider gränser. Frågor som har varit uppe i rådet, till exempel urbefolkningsfrågor och miljöfrågor har varit viktiga även för Uleåborgs lutherska stift. Ömsesidigt umgänge i rådets gemenskap har gett frågorna nödvändigt perspektiv över nationsgränser.

Biskop Salmi betonar att i den nordiska ekumeniken handlar det om ”hjärtans ekumenik”. SKKB:s gemenskap har haft samspelet mellan stiftet som grund, vilket i sin tur baserar sig på vänskap och på goda personliga relationer. Även om det är samverkan mellan organisationer, kommer det i slutändan att handla om samspelet och växelverkan mellan människor, om vänskap. Man kan inte bortse från betydelsen av den mänskliga gemenskapen då stämningen politiskt eller på annat sätt hårdnar på grund av olika omständigheter. Enligt Salmi får inte de politiska eller kyrkopolitiska oenig-

heterna störa den gemenskap som har skapats i Norden. Goda exempel på sådana förtroendefulla gemenskapsarrangemang är barn- och ungas sångfestival samt rådets 20-årsjubileum, som firades under hösten

2016 i Murmansk under metropolit Simons värdskap.

Biskop Samuel Salmi ser på rådets framtid med tillförsikt. I framtiden finns det skäl för rådet att än mer rikta sig in på ”gräsrotsnivån”. I praktiken innebär detta att öka och förstärka kontakter på församlingsnivån. Enligt biskopen har rådet

fullgjort sitt uppdrag och är en viktig aktör i att förstärka kyrkornas och staternas goda relationer på Barents område. Utgångspunkt för all verksamhet får bli vår Herres avskedsbön i Johannes evangelium: ”Jag ber att de alla skall bli ett och att liksom du, fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss.” Joh 17:21

”För Uleåborg stift har medverkan i SKKB öppnat fönstret mot norr till en kristen gemenskap som överskrider gränser.”

INTERVJU: NIILU PESONEN
ORDFÖRANDE FÖR SKKB:S STYRELSE

Barents Boys Choir i Luleå domkyrka.

Sound of Barents

Att göra en intervju med Alexander och Anja Volchok påminner en aning om viskningsleken. Frågorna ställs på svenska och en tolk översätter dem till finska för en andra tolk som översätter dem till ryska. Alexander och Anja ger sina svar på ryska som översätts till finska och sist till svenska igen.

Den här intervjun speglar förutsättningarna för ett projekt som the Sound of Barents och överhuvudtaget det arbete som utförs genom SKKB. Språkliga barriärer måste ständigt överbryggas i det

praktiska arbetet. När det gäller the Sound of Barents var huvudspråket musikens. Ett språk som förstås av alla.

När Alexander och Anja, båda anställda av Inger-

Ajna och Alexander Volchok. FOTO: ULF BOSTRÖM

manlands evangelisk-lutherska kyrka i Murmansk, blev tillfrågade av sin biskop om de ville delta i projektet, sa de ja utan tvekan.

– Vi har många kontakter i Barentsregionen och vi älskar musik, berättar Anja.

Alexander är präst i en liten församling i Murmansk och Anja arbetar, bland annat, som ungdomsledare i församlingen. Att delta i Barentsprojekt var ingen ny erfarenhet för dem, men de hade aldrig varit del i ett större EU-projekt som New Horizon (se faktaruta).

Församlingen blev partner i projektet vilket bland annat ledde till att stora summor pengar skulle hantleras av den lilla församlingen.

– Vår bank i Murmansk var tvungen att rådfråga sitt huvudkontor i Moskva, för plötsligt var det så mycket pengar som skulle passera vårt konto.

Alexander minns tydlig hur den första aktiviteten i

Både ryska ortodoxer och ryska lutheraner deltog barnkörslägren.

– Det var en ny erfarenhet för de ortodoxa barnen att möta lutherska barn. Det var lite spönt i början men efter några dagar var alla kompisar. Du kunde verkligen se förändringen. Det var verkligen ekumenik i praktiken!

Alexander och Anja uppskattade samarbetet med civila myndigheter som ett nytt sätt att arbeta för församlingens bästa.

Under ett kantorseminarium i Murmansk, arrangerades en kväll med folkmusik i kyrkan och en konsert för kantorerna hölls i konserthallen där besökare från hela staden deltog.

– Tidigare tänkte vi att kyrkomusik och världens musik var två skilda världar, förklarar Alexander.

– Men den stora teologiska insikten som detta projekt givit är att kyrkan är öppen för alla – och att musik bygger broar mellan alla människor.

”Det var lite spönt i början men efter några dagar var alla kompisar. Det var verkligen ekumenik i praktiken!”

PROJEKTET SOUND OF BARENTS erbjöd barn, ungdomar kyrkomusiker och körledare från de deltagande länderna att mötas i olika forum där de kunde utvecklas socialt, personligen och professionellt. Och framförallt skapa musik över gränserna. Ett stort antal internationella läger, workshops och konsertturnéer organiserades, mestadels för unga musiker.

Sound of Barents var en del i ett stort EU-projekt som hette New Horizon där SKKB var en av flera partners. Ett viktigt syfte med projektet var att kyrkorna i Barentsregionens skulle dela erfarenheter och utveckla gemensamma rutiner runt att arbeta med musikaktiviteter för barn och unga.

Helmi och Hilla

Helmi Hyttinen och Hilla Mäkinen från Oulu är båda erfarna körsångare. Men att delta i ett av Sound of Barents barnkörläger, där tre språk och kulturer möttes, var en ny erfarenhet för dem.

Det fem dagar långa lägret hölls i Saariselkä, en by i finska Lappland.

– Det fanns inte mycket att se där, mest bara träd, kommer Helmi ihåg med ett skratt.

– Och det snöade, fast det var i mitten av juni!

Sexton finska barn, tre svenska barn och trettio ryska barn, alla mellan fem och fjorton år, samlades för att sjunga tillsammans och lära känna varandra.

Dagarna bestod av workshops, lekar, utflykter och mest av allt av körsång.

Helmi, som då var fjorton, var äldst av barnen. Hilla, som är fem år äldre än Helmi, var en av lägrets ungdomsledare.

Hilla kommer ihåg hur de ryska flickorna hade tagit med sig presenter, godis och enkla smycken som de gav till de mindre barnen från Finland och Sverige.

– De kände inte varandra, men de hade så roligt ihop. Trost att de inte kunde varandras språk, säger Hilla.

– Det var så gulligt, tillägger Helmi.

De äldre barnen hade svårare att överbrygga språkbarriären. Trots att det fanns tolkar på lägret kunde det uppstå komlicerade situationer ibland.

– Du sa något på finska som någon översatte till ryska och sedan översatte någon annan ryskan till svenska. Och när det inte fanns några tolkar närvarande kunde det bli ännu svårare, säger Hilla.

Men när de sjöng tillsammans var det mindre problem med språket. Huvudsakligen fick de lära sig ryska sånger. En av körledarna, Elena Savikina från St Petersburg, gjorde ett starkt intryck på både Helmi och Hilla.

– Hon hade en stark personlighet, Elena lärde oss många sånger, berättar Helmi.

Hilla kommer också ihåg hur en av ledarna från den rysk ortodoxa delegationen undervisade dem i religion.

– Det var intressant. Jag visste inte så mycket om den ortodoxa tron, säger Hilla.

Både Helmi och Hilla minns det hela som en väldigt rolig vecka och båda tänker fortsätta med sina köraktiviteter.

– Det är fantastiskt att vara del i en kör, säger Helmi. Det är så mycket som är roligt, dels på grund av sången, men också för att man får så många vänner.

Lägerdeltagarna Helmi Hyttinen och Hilla Mäkinen. FOTO: ULF BOSTRÖM

SKKB är ett fredsarbete

Brita Bye är rådgivare i diakoni i Sør-Hålogaland stift i Norge. Stiftet kom med för elva år sedan som den senaste medlemmen i SKKB-samarbetet. I Sør-Hålogaland fanns tidigare ett utvecklingsprogram tillsammans med den ortodoxa prästakademien i S:t Petersburg.

– Men så blev det stora förändringar i S:t Petersburg och då valde vi att avsluta samarbetet, då den nya ledningen inte var så intresserade av ekumenik.

Det blev sedan naturligt att säga ja till en stående inbjudan från SKKB att delta i arbetet.

– Det var en lättnad att gå in i ett redan etablerat samarbete som fungerade bra.

Observatör

Hennes första kontakt med SKKB var i egenskap av observatör vid tioårsjubileet i Tromsø.

– Det var överväldigande och stort, minns Brita. Det var mycket nytt och att förstå hur samarbetet i SKKB fungerade tog sin tid.

Idag sitter Brita Bye med i SKKB:s styrelse. Första gången hon var på ett möte var i Arkhangelsk.

– Jag har flera gånger varit enda kvinnan på styrelse- och rådsmöten.

SKKB fungerade på ett annorlunda sätt än Brita var van vid. Mellan de lutherska kyrkorna fanns det redan etablerade strukturer för samarbetet, men här handlade det mer om att bygga på vänskapens grund.

– Det finns ju inga formella kanaler mellan den ortodoxa och de lutherska kyrkorna, så är det viktigt att se hur långt man kan nå på ett vänskapsplan.

Brita Bye, rådgivare i diakoni i Sør-Hålogaland stift.

FOTO: ULF BOSTRÖM

Ungdomsarbetet viktigt

Brita Bye vill gärna peka på ungdomsarbetet som ett lyckat samarbete. Ett exempel är när SKKB:s alla ledamöter, i samband med ett styrelsemöte i Petrozavodsk, hade med sig två ungdomsdelegater från varje stift.

Ungdomarna umgicks och lärde känna varandra under tiden som SKKB hade möte.

– Det var ett bra koncept. Där var det många från Ryssland, alla var representerade. Det var en modell som var väldigt praktisk och enkel. Senare har ungdomar blivit inbjudna att delta i ungdomsting och andra arrangemang i de olika stiftet. Här har ungdomar bildat

nätverk och delat erfarenheter från ungdomsarbetet i sina länder.

Brita Bye nämner också miljöseminariet i Oulo som ett viktigt exempel. Seminariet genomlyste vad som sker i Barentsområdet på miljösidan och vilket ansvar som kyrkorna har.

– Det var intressant att höra hur man tänker från rysk sida, vilken tolkning de hade om kyrkans ansvar i miljöfrågor. Och samtidigt försöka bli eniga om gemensamma uttalanden.

Ett fredsarbete

I grund och botten ser hon SKKB:s arbete som ett fredsarbete.

Det mesta sker på stiftsplan med lite resurser till förfogande och Brita ser behovet av en djupare förankring i församlingarna. Och även att den nationella kyrkan ser detta arbete som ett viktigt och fredsbevarande samarbete i Barentsområdet.

– Jag tror att den största utmaningen för SKKB inför framtiden är att synliggöra verksamheten. Det gäller att hitta former för att få ut informationen till församlingarna.

Murmansk – en hjärte

År 1990 fick Luleå stifts biskop Gunnar Weman höra talas om en kyrkokör i Murmansk som sjöng som änglar. Han bestämde sig för att bjuda in kören till Sverige. Uppdraget att försöka få en första kontakt med den rysk-ortodoxa församlingen i Murmansk föll på dåvarande direktorn för Luleå stift, Åke Nordlundh. Här är hans egen berättelse om ett äventyr in i det okända.

Jag anlände till Murmansk en varm och härlig dag i slutet av juni 1990 tillsammans med ett 40-tal andra personer från Norrbotten. Eftersom Luleå stift hade få, om ens några, kunskaper om hur man egentligen bar sig åt för att åka till Ryssland och Murmansk, kunde resan bli av genom välvilligt bistånd från Nordkalottkommittén i Luleå.

Murmansk

Murmansk är en vacker stad där den ligger på fjällsidan med Kolafjorden nedanför sig och de många hamnarna uppradade efter stranden. Det finns få städer som är så vackert belägna som Murmansk och samtidigt är staden så utlämnad åt elementens raseri. När solen skiner och värmen omsluter en så är livet lätt och skönt. När kölden, snön och vinden river och drar in i varje vrå så är allt mycket omständligare. Men värmen hos människor finns där oavsett lufttemperatur.

Murmansk grundlades i början av 1900-talet på grund av sitt strategiska läge med isfri hamn, närhet till de stora haven, fisket och flottans behov. Och för att Kolahalvön var och är ett område med utomordentligt stora naturrikedomar, inte minst mineraler av olika slag.

Kontakten upprättad

Uppdraget att etablera kontakt med församling och kör var lyckosamt. I varje fall när det äntligen blev möjligt för mig att åka till kyrkan och söka upp kyrkoherden där, fader Georgij. Att hitta dit själv hade nog varit fåfängt eftersom kyrkan låg långt från centrum, efter en ganska oansenlig sidogata, delvis dold av bebyggelsen runtomkring. Under den kommunistiska perioden var det inte självklart att kyrkor skulle få finnas och än mindre få byggas. På Kolahalvön var det ännu mindre självklart än på andra håll eftersom tillkomsten av Murmansk och de flesta andra städerna

Åke Nordlundh, före detta styrelseordförande i SKKB, blickar ut över Murmansk.

FOTO: ULF BOSTRÖM

sak

på Kolahalvön i tid sammanföll med sovjetmakten.

Vilket betydde att det helt enkelt inte fanns särskilt många kyrkor eller präster och att de få som fanns fick arbeta hårt i stark motvind från myndighetshåll.

Under perestrojkan förändrades villkoren, vilket för den rysk-ortodoxa församlingen i Murmansk betydde att man fick tillstånd att bygga en ny kyrka på den plats där den gamla kyrkan hade stått.

Den plats dit jag och några vänner från konferensen så småningom lyckades få komma var just den nya kyrkan.

Mötet med kyrkoherden fader Georgij var mycket enkelt och skedde i församlingsgårdens hall. Med hjälp av tolk och ett brev från biskopen förmedlade jag budskapet: ”Vi har hört talas om Er och Er kör! Vi vill få bjuda in Er till Luleå stift och vi vill gärna att detta skall bli grunden för fortsatt kontakt, vänskap och utbyten.”

Kontakten var etablerad och relationen knuten, nu återstod att också förverkliga detta.

Sedan dess har många nya möten skett och mycket har utvecklats. Det som först kändes som ett äventyr in i det okända har blivit något mycket självklart och naturligt i stiftets och många församlingars liv. Det första körbesöket följdes av flera. Genom åren har påskresor, ungdomsresor och församlingsresor skett. Kontakter har knutits och relationer etablerats i sådan grad att vi numera kan säga att Luleå stift och Murmansk och Montjegorsk stift hör samman som vänstift i den världsvida kristna gemenskap som kyrkan utgör.

SKKB

Vad vi inte visste från början var att Norge mycket tidigare än oss i Luleå stift hade förstått värdet av att etablera relationer med Ryssland och Kolahalvön. Så förbindelser med lutherska kyrkan fanns sedan tidigare. Med detta följde också ett arbete som främst Nord-Hålogaland stift i norska kyrkan var initiativtagare till. Allteftersom blev både Luleå stift och vårt finska grannstift, Oulo stift, mer och mer involverade i detta arbete tillsammans med våra ryska vänner, främst i Murmansk.

1996 bildades vid en konferens i Alta i Nordnorge Samarbetsrådet för Kristna Kyrkor i Barentsregionen

”Vi har hört talas om Er och Er kör! Vi vill få bjuda in Er till Luleå stift och vi vill gärna att detta skall bli grunden för fortsatt kontakt, vänskap och utbyten.”

(SKKB). Rådet är speciellt i den meningen att det är ett kyrkosamarbete som bedrivs på stiftsnivå, det vill säga stiftet i respektive land är medlemmar och företrädare därmed sin kyrka. Genom SKKB upprätthålls och utvecklas ständigt samverkan mellan de stora folkkyrkorna inom Barentsregionen, enligt den vision som dåvarande biskopen i Tromsø, Ola Steinholt, gav uttryck för när konferensen i Alta fattade det historiska beslutet att SKKB skulle bildas.

För Luleå stift var SKKB en logisk och mycket självklar följd av det som redan vuxit fram och som ville växa ännu mera.

En hjärtesak

Murmansk – en hjärtesak. För mig, liksom för många andra som haft möjligheten att uppleva mötet med våra ryska trossyskon i gudstjänst och vardag, är detta något mycket självklart och naturligt. Hjärtesaken kommer sig av den innerliga glädje som stiftets kontakter inneburit; den glädje och det uppriktiga engagemang som vi mötts av i alla sammanhang. Den kommer sig också av den kärlek man kan få till en stad, till dess människor och en region, i många stycken så olika våra egna förhållanden men samtidigt ändå så nära oss. Och av att få uppleva det självklara i att vi hör samman i en och samma gemenskap men som vi uttrycker olika i gudstjänsten, i språket och i formerna. Hjärtesaken handlar också om att vi faktiskt hör samman rent historiskt – tiden mellan 1917 och 1992 är mera av en parentes i en östvästlig relation som dessförinnan och därefter varit så utomordentligt självklar. Luleå stift och många församlingar och enskilda i stiftet har del i denna relation.

Tillsammans har vi ansvaret för att också vårda och utveckla denna hjärtesak.

ÅKE NORDLUNDH

Axplock ur verksamheten

Barents Regional Council och SKKB

BRC- Barents Regional Council är ett råd för samarbete mellan de 14 regionerna i Barentsområdet. I rådet finns också en representant för ursprungsbefolkningen i de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige och nordvästra Ryssland. BRC är det regionala organet för BEAC-Barents Euro Arctic Council.

BEAC grundades 1993 genom undertecknandet av Kirkenesdeklarationen och BEAC:s regionala råd BRC bildades samtidigt med samma mål Som BEAC – att stödja och främja samarbete och utveckling i Barentsregionen. SKKB finns med i BRC som observatör och deltar i mötena som BRC arrangerar runt om i regionen.

Samiska kyrkodagar

De Samiska kyrkodagarna arrangeras vart 4:e år. Det är kyrkorna i våra nordliga stift som arrangerar dessa. Första mötet hölls i Jokkmokk 2004 och senare har det hållits i Enare, Mo i Rana och 2017 genomfördes det i Arvidsjaur. SKKB är med i planering och genomförande för att möjliggöra ryska samers deltagande och medverkan.

Ryska samer uppträder under de samiska kyrkodagarna i Arvidsjaur 2017. FOTO: ROGER MARKLUND

Future life in Arctic

Ett av de fem prioriterade områdena för SKKB är miljöfrågor. Inte minst i klimatförändringarnas tid försöker SKKB att på olika

sätt uppmärksamma kyrkorna på deras roll i Barentsregionen då klimatförändringarna drabbar Arktisområdet på ett mycket dramatiskt sätt och förändrar levnadsvillkoren.

SKKB medverkade i och var medarrangör till ett seminarium i Storforsen i oktober 2015. Temat för seminariet var ”Future life in Arctic – The Impact of Climate change from an indigenous and religious perspective”. Seminariet arrangerades av nordiska kyrkor och kyrkor i Kanada och Alaska i samverkan med bland annat Kyrkornas Världsråd. Konferensen belyste hur urfolken i Arktis drabbas mycket hårt av klimatförändringen och hur det påverkar både fysiska och andliga förutsättningar att leva i norr. En skrivelse skickades från konferensen till ordförandeskapet för klimatförhandlingarna i Paris.

SKKB deltar också regelbundet i ECEN:s möten (European Christian Environment Network).

Påskresor

Vid ett flertal tillfällen har SKKB arrangerat resor för att delta i och fira den ortodoxa påskan. Deltagare från medlemsstiften har sammanstrålat i Murmansk under påskdagarna för att vara med i påskhelgens liturgiska drama och dela glädjen över Kristi uppståndelse med den lokala församlingen.

Påsknattens liturgi i katedralen i Murmansk. FOTO: ROGER MARKLUND

Ungdomsläger i Kostamos. FOTO: ANDERS HÖGLUND

Ungdomsläger

Både i egen regi och som partner i projektet Sound of Barents har SKKB ordnat barn- och ungdomsläger. Barnläggen i Munkviken var under många år ett av SKKB:s stora evenemang. Ett ungdomsläger i Kostamos i samband med en lokal kulturfestival anordnades 2011 och ett möte med ungdomar från alla SKKB:s stift hölls i Petrozavodsk 2013. Som ett led i SKKB-samarbetet tar stiftet också egna initiativ och bjuder in varandras ungdomar till olika ungdomsläger och andra sammankomster.

Låt oss arbeta vidare

Biskop Hans Stiglund tillsammans med ungdomskören från Skellefteå under körfestivalen "Till hela världen sjunger vi fred" i Murmansk stift 2016. FOTO: LARS-GUNNAR FRISK

Det finns anledning till att uttrycka stor tacksamhet och glädje över de år av vänskap, respekt och samarbete som Samarbetsrådet för Kristna Kyrkor i Barentsområdet har kunnat stärka och synliggöra sedan starten 1996.

Under dessa år har vi fått erfara Guds Andes ledning och hur kärleken och vänskapen har blivit ett band som möjliggör konkret samverkan och många goda initiativ när det gäller verksamhet och utbyte mellan stiftens.

När vi ser framåt ser jag positiva möjligheter för SKKB att bidra till att stärka kontakter mellan stiftens församlingar. Att utveckla nya mötesplatser, där våra ungdomar kan få mötas för att lära känna varandra och stärkas i sin kristna identitet. Vi behöver fortsätta vår samverkan med våra ursprungsbefolkningar. Miljöfrågorna blir alltmer brännande i Arktis och det får konsekvenser för oss som kristna kyrkor, vi måste lyfta frågor om skapelseologi och vårt gemensamma ansvar för miljön. Vid vårt 20-årsjubileum i Mur-

Kristus är uppstånden!

mansk i september 2016, kunde vi glädjas över en ungdomskörfestival med deltagande ungdomar från våra olika länder. Kanske denna tydliga ungdomsnärvaro var ett tecken på rådets framtida utmaningar och möjligheter.

Så låt oss frimodigt arbeta vidare! Vi är kallade som kyrkor att göra Guds vilja och Guds rike synlig i världen. Vår gemensamma bön är att SKKB under kommande år ska få fortsätta att tjäna i denna viktiga, gemensamma kallelse i våra kyrkor och länder.

HANS STIGLUND, BISKOP LULEÅ STIFT,
ORDFÖRANDE I SAMARBETSRADET FÖR
KRISTNA KYRKOR I BARENTSOMRÅDET